

EIROPAS KOMISIJAS ATBILDES

UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS
ĪPAŠO ZIŅOJUMU

**Krāpšana kopējā lauksaimniecības
politikā — laiks nopietnāk rīkoties**

Satura rādītājs

KOPSAVILKUMS (I–XI punkts).....	2
IEVADS (1.–23. punkts).....	3
REVĪZIJAS TVĒRUMS UN PIEEJA (24.–27. punkts).....	3
APSVĒRUMI (28.–105. punkts).....	4
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI (106.–112. punkts).....	12
1. ieteikums. Gūt padziļinātu ieskatu par krāpšanas riskiem un pasākumiem KLP izdevumu jomā un kopīgot šo informāciju.....	13
2. ieteikums. Veicināt jauno tehnoloģiju izmantošanu, lai novērstu un atklātu krāpšanu KLP izdevumu jomā.....	13

Šajā dokumentā ir sniegtas Eiropas Komisijas atbildes uz Eiropas Revīzijas palātas īpašā ziņojuma apsvērumiem saskaņā ar [Finanšu regulas](#) 259. pantu, un tās ir jāpublicē kopā ar īpašo ziņojumu.

KOPSAVILKUMS (I–XI punkts)

Komisijas atbildes

Komisijas kopīga atbilde par iedaļu “Kopsavilkums”

Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) ir īstēni eiropeiska rīcībpolitika, jo dalībvalstis apvieno resursus, lai īstētu vienotu, kopēju rīcībpolitiku ar vienotu Eiropas budžetu.

KLP ir 6,6 miljoni atbalsta saņēmēju, un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) izdevumi tiek izpildīti dalītā pārvaldībā, izmantojot visaptverošu pārvaldības un kontroles sistēmu, kas paredzēta, lai nodrošinātu KLP izdevumu likumību un pareizību.

Ja Komisija budžetu izpilda, izmantojot dalīto pārvaldību, izpildes uzdevumi tiek dalīti ar dalībvalstīm. Dalībvalstīm ir jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu, ka no Eiropas Savienības (ES) budžeta finansētās darbības tiek īstētas pareizi, rezultatīvi un saskaņā ar ES noteikumiem. Tām ir jāievieš sistēmas, ar ko novērš, atklāj un labo pārkāpumus un krāpšanu. KLP tiesību aktos paredzēts, ka dalībvalstis akreditē maksājumu aģentūras, kas ir īpašas struktūras, kuras ir atbildīgas par Savienības līdzekļu pārvaldību un kontroli, jo īpaši par maksājumiem atbalsta saņēmējiem un par finanšu ziņojumiem Komisijai.

Tajā pašā laikā dalībvalstu izraudzītās sertifikācijas iestādes katru gadu sniedz atzinumu par attiecīgās maksājumu aģentūras gada pārskatu pilnīgumu, precizitāti un patiesumu, tās iekšējās kontroles sistēmas pienācīgu darbību un Komisijai deklarēto izdevumu likumību un pareizību.

Komisijas nostāja ir tāda, ka zemes sagrābšana nav problēma, kas raksturīga KLP tiesību aktu konkrētu nepilnību ļaunprātīgai izmantošanai. Šīs parādības drīzāk ir saistītas ar iespējamām trūkumiem tiesību sistēmās, individuālo tiesību uzraudzībā un aizsardzībā dalībvalstīs, un tādēļ dalībvalstīm tās ir attiecīgi jārisina, izmantojot vispārēju tiesiskuma pieeju.

Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (AGRI ĢD) veiktajās akreditācijas revīzijās ir ņemti vērā maksājumu aģentūru īstētie krāpšanas apkarošanas pasākumi akreditācijas kritēriju komponentu kontekstā, jo īpaši attiecībā uz iekšējo vidi, pieprasījumu apstiprināšanu un uzraudzību (risku novērtējumu veic plānošanas posmā, lai noteiktu jomas, kurām revīzijas laikā jāpievērš galvenā uzmanība, — krāpšanas risks vienmēr tiek ņemts vērā plānošanas posmā). Attiecīgā gadījumā AGRI ĢD konstatējumu un ieteikumu rezultātā maksājumu aģentūras īstenoja korektīvos vai uzlabošanas plānus.

Ziņošanas datu līmeņa pamatā ir sertifikācijas iestāžu profesionālais vērtējums. Ja sertifikācijas iestāžu darba rezultātā nav gūti nekādi konstatējumi, sertifikācijas iestādēm nav jāsniedz sīkāka informācija par paveikto darbu.

Komisija jau kopš 2018. gada ir mudinājusi izmantot monitorējošu pārbaudi pieeju. Papildus tam, ka KLP uzraudzības nolūkos tiek nodrošināta bezmaksas piekļuve *Copernicus* programmas datu un informācijas piekļuves pakalpojumiem (DIPP), Komisija ir izstrādājusi norādījumu dokumentus, organizējusi dažādas sanāksmes un tīmekļseminārus ar ieinteresētajām personām un uzsākusi ar 2021. gada monitorējošām pārbaudēm saistītus informēšanas centienus, lai novērstu šķietamus vai faktiskus tehniskus šķēršļus *Sentinel* satelītdatu izmantošanā KLP uzraudzībai. Tā rezultātā 2021. gadā monitorējošu pārbaudi pieeja salīdzinājumā ar 2020. gadu tika izmantota divtik bieži, tādējādi pārsniedzot Komisijas starpposma mērķi, proti, līdz 2022. gadam aptvert 10 % no izmantotās lauksaimniecības zemes platības.

Komisija piekrīt visiem Revīzijas palātas ieteikumiem.

IEVADS (1.–23. punkts)

Komisijas atbildes

09. “Krāpšana”, kas skar Savienības finanšu intereses, ir definēta 3. pantā Direktīvā (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (FIA direktīva), attiecībā uz jebkuru darbību vai bezdarbību, kas saistīta ar: i) izdevumiem, kas nav saistīti ar iepirkumu, un ii) izdevumiem, kas saistīti ar iepirkumu. “Citi noziedzīgi nodarījumi (nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, pasīva un aktīva korupcija, nelikumīga piesavināšanās), kas skar Savienības finanšu intereses”, kā aprakstīts FIA direktīvas 4. pantā, būtu jāizskata kopā.

11. Revīzijas palātas izmantotie jēdzieni “iekšēja krāpšana” un “ārēja krāpšana” nesakrīt ar jēdzieniem “iekšēja izmeklēšana” un “ārēja izmeklēšana”, ko veic *OLAF*, kā definēts Regulas (ES, Euratom) 883/2013 4. pantā.

PIRMAIS IEVILKUMS. Lai gan profesionālās konfidencialitātes pārkāpumi vai pasīvā korupcija daudzos gadījumos var būt saistīti arī ar krāpniecisku rīcību, tas ne vienmēr attiecas uz nedeklarētiem interešu konfliktiem.

OTRAIS IEVILKUMS. FIA direktīvā ir nošķirta krāpšana attiecībā uz jebkuru darbību vai bezdarbību, kas saistīta ar: i) izdevumiem, kas nav saistīti ar iepirkumu, un ii) izdevumiem, kas saistīti ar iepirkumu. “Citi noziedzīgi nodarījumi, kas skar Savienības finanšu intereses”, piemēram, aktīva korupcija, būtu jāizskata par tādiem, uz kuriem attiecas šī definīcija.

13. PIRMAIS IEVILKUMS. Lai gan galīgā atbildība par KLP ir Komisijai, jo īpaši Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātam (*AGRI ĢD*), tā savas pārvaldības pilnvaras daļa ar dalībvalstu maksājumu aģentūrām. Kopš 2015. gada neatkarīgas dalībvalstu sertifikācijas iestādes sniedz ikgadēju atzinumu par maksājumu aģentūru izdevumu pareizību.

OTRAIS IEVILKUMS. Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) veic administratīvu izmeklēšanu par krāpšanu, korupciju un jebkādam citām nelikumīgām darbībām, kas skar ES budžeta finanšu intereses, un par nopietniem pārkāpumiem ES iestādēs.

23. Attiecībā uz Revīzijas palātas konstatējumu par FIA ziņojumos publicēto skaitļu nepilnīgumu Komisija atbildē uz Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 01/2019 ir paskaidrojusi, ka neziņošana par konkrētiem gadījumiem x. gadā nenozīmē, ka par šo gadījumu vispār netiks ziņots. Tāpēc, sagatavojot FIA ziņojumu, analīze aptver vismaz piecus gadus, lai līdz minimumam samazinātu šādas neziņošanas ietekmi, un šā iemesla dēļ tiek uzskatīts, ka šāda (savlaicīga) neziņošana tikai nedaudz ietekmē atklāšanas aplēses, neradot būtisku ietekmi uz Komisijas secinājumiem.

Komisija uzskata, ka FIA ziņojums ir visprecīzākais pieejamais instruments, lai aplēstu ar ES fondiem saistītās krāpšanas ietekmi.

REVĪZIJAS TVĒRUMS UN PIEEJA (24.–27. punkts)

Komisija nesniedz atbildi.

APSVĒRUMI (28.–105. punkts)

Komisijas atbildes

30. Komisija vēlas norādīt, ka kļūdas nav tas pats, kas krāpšana.

Komisija atsaucas uz savu atbildi Revīzijas palātas 2019. gada pārskata 6.36. punktā un norāda uz Revīzijas palātas novērtējumu, ka krāpšanas risks ir lielāks jomās, uz kurām parasti attiecas līdzfinansējums uz atlīdzināšanas pamata, nevis tiešo maksājumu un platībatkarīgo lauku attīstības izdevumu jomā, kas veido lielāko daļu KLP izdevumu.

Saskaņā ar pašreizējo KLP tiesisko regulējumu būtu jāatgādina, ka attiecībā uz maksājumiem uz atlīdzināšanas pamata piemēro sarežģītus nosacījumus un attiecināmības noteikumus gadījumos, kad vērienīgu politikas mērķu sasniegšanai ir vajadzīga atbalsta novirzīšana. Tāpēc likumība un pareizība ir jāsabalansē ar rīcībpolitikas mērķu sasniegšanu, vienlaikus paturot prātā īstenošanas izmaksas. Attiecībā uz laikposmu no 2023. līdz 2027. gadam Komisija to risina, veicinot vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu un vienkāršojot KLP.

6. ATTĒLS. FAKTORI, KAS IETEKMĒ PĀRKĀPUMUS UN KRĀPŠANU

Komisija atgādina, cik nozīmīga loma zema kļūdu riska saglabāšanai platībatkarīgajos KLP maksājumos (tiešie maksājumi un daži lauku attīstības pasākumi) ir integrētajai administrācijas un kontroles sistēmai (IAKS), tostarp zemes gabalu identifikācijas sistēmai (ZGIS), kā to atzinusi Revīzijas palāta.

Skatīt Komisijas atbildi par 30. punktu.

31. Komisija norāda, ka mākslīga nosacījumu radīšana nolūkā izpildīt attiecināmības kritērijus ir pārkāpums un ne vienmēr krāpšana. Tajā pašā laikā nepatiesas informācijas sniegšana, lai nepamatoti gūtu labumu no KLP atbalsta, patiešām ir īpašs krāpnieciskas rīcības gadījums.

3. izcēlums. Piemēri darbību imitēšanai un dokumentu viltošanai, lai iegūtu ES līdzekļus

Komisija norāda, ka 3. izcēlumā aprakstītais Slovākijas gadījums ir efektīvas pārvaldības un kontroles sistēmas piemērs dalībvalstī, kas ir pienācīgi novērsusi kaitējumu ES finanšu interesēm un atbilstīgi ziņojusi par šo gadījumu saskaņā ar spēkā esošajām procedūrām.

40. Lai nodrošinātu vīna noieta veicināšanas jeb reklamēšanas pasākuma drošu īstenošanu, *AGRI* ĢD 2016. gadā izdeva pamatnostādnes¹ par valsts atbalsta programmām vīna nozarē, jo īpaši par noieta veicināšanas pasākumiem. Turklāt 2021. gadā *AGRI* ĢD izdeva paziņojumu dalībvalstu delegātiem par “vīna nozarē konstatētām tehniskām problēmām saistībā ar noieta veicināšanu trešās valstīs”. Tam būtu jāpalīdz mazināt riskus, kas saistīti ar noieta veicināšanas jeb reklamēšanas pasākuma īstenošanu vīna nozarē.

PIRMAIS IEVILKUMS. Ar personāla izmaksām saistītie izdevumi ir juridiski ierobežoti līdz 50 % no īstenotā noieta veicināšanas jeb reklamēšanas pasākuma kopējām izmaksām.

¹ Pieejamas tīmekļa vietnē https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/wine-guidelines-national-support-programmes-2016-16-12_en.pdf.

OTRAIS IEVILKUMS. Pārbaudes uz vietas trešās valstīs reglamentē Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2016/1150. Nav īpaša pienākuma/mērķa attiecībā uz obligātajām pārbaudēm, kas vērstas uz darbībām, kuras izstrādātas trešās valstīs. Turklāt regulā nav prasīts veikt pārbaudes uz vietas tur, kur tiek īstenotas darbības, bet gan tikai saņēmēja vai organizētājas struktūras telpās. Pārbaudes uz vietas vīna noieta veicināšanas jeb reklamēšanas jomā trešās valstīs nav vērstas uz darbības pārbaudi uz vietas.

TREŠAIS IEVILKUMS. Īstenošanas regulas (ES) 2016/1150 41. pantā ir iekļautas īpašas prasības, ja noieta veicināšanas pasākumus veic organizētāja struktūra.

42. Komisija apstiprina, ka maksājumtiesību piešķiršanas un to aktivizēšanas nosacījums nolūkā saņemt attiecīgo maksājumu saskaņā ar pamata maksājuma shēmu (PMS) vai saņemt maksājumu saskaņā ar vienotā platībmaksājuma shēmu (VPMS) paredz, ka lauksaimnieka rīcībā jābūt hektāriem, par kuriem ir tiesības pretendēt uz atbalstu.

5. izcēlums. Kas ir “zemes sagrābšana”?

Zemes sagrābšanas fenomens ir plašāks nekā lauksaimniecības zemes koncentrācija un atbalsts daži saņēmējiem, par ko Komisija ir informēta (20 % KLP atbalsta saņēmēju koncentrē aptuveni 80 % tiešo maksājumu, atspoguļojot zemes īpašumtiesību sadalījumu). Salīdzinājumā ar 2011.–2013. gadu, īstenojot KLP 2014.–2022. gadā, tika ievērojami pārdalīti tiešie maksājumi mazākiem lauksaimniekiem un apgabaliem, kuros ir dabas ierobežojumi. Jaunā KLP 2023.–2027. gadam paredz turpmāku virzību uz to, lai uzlabotu tiešo maksājumu sadales taisnīgumu, izmantojot tādus instrumentus kā maksimālās summas noteikšana, maksājumu samazināšana un jo īpaši piemērojot ilgtspēju sekmējošo pārdalošo ienākumu papildatbalstu.

Attiecībā uz “zemes sagrābšanu” un krāpnieciskām darbībām Komisija vēlas norādīt, ka pastāv atšķirība starp nelikumīgu zemes iegūšanu (kas nozīmē, ka īpašumtiesības uz zemi ir iegūtas, īstenojot kriminālas darbības, piemēram, vardarbību vai iebiedēšanu) un attiecināmības nosacījumu faktiski izpildi pēc tam, no vienas puses, un tikai attiecināmības nosacījumu melīgu izpildi, iesniedzot viltotus dokumentus, no otras puses. Pēdējais minētais varētu būt jautājums, ko varētu atklāt ar maksājumu aģentūras krāpšanas apkarošanas pasākumu palīdzību.

47. Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas pozitīvo novērtējumu par integrētās administrācijas un kontroles sistēmas (IAKS) un zemes gabalu identifikācijas sistēmas (ZGIS) nozīmi kļūdu novēršanā un to līmeņa samazināšanā. Skatīt arī Komisijas atbildi par 6. attēlu.

49. Komisija piekrīt Revīzijas palātas viedoklim, ka šie veidi, kā nelikumīgi gūt peļņu no ES līdzekļiem (piemēram, krāpnieki, kas cenšas nelikumīgi iegādāties lauksaimniecības zemi un pēc tam pieprasīt atbalstu), patiešām ir efektīvas pārvaldības un kontroles sistēmas, piemēram, IAKS-ZGIS, rezultāts, liekot krāpniekiem atrast dažādus veidus, kā iegūt atbalstu. Ļoti bieži šie dažādie veidi krāpniekus pakļauj lielākam atklāšanas riskam un smagākām sankcijām (tostarp ilgiem cietumsodiem). Kopumā tas apliecina ieviestās sistēmas stabilitāti.

KOMISIJAS KOPĪGA ATBILDE PAR 7. ATTĒLU UN 50. UN 51. PUNKTU

Attiecībā uz “zemes sagrābšanu” un krāpnieciskām darbībām Komisija vēlas norādīt, ka pastāv atšķirība starp nelikumīgu zemes iegūšanu (kas nozīmē, ka īpašumtiesības uz zemi ir iegūtas, īstenojot kriminālas darbības, piemēram, vardarbību vai iebiedēšanu) un attiecināmības nosacījumu

faktisku izpildi pēc tam, no vienas puses, un tikai attiecināmības nosacījumu melīgu izpildi, iesniedzot viltotus dokumentus, no otras puses. Pēdējais minētais varētu būt jautājums, ko varētu atklāt ar maksājumu aģentūras krāpšanas apkarošanas pasākumu palīdzību.

6. izcēlums. Itālijā nelikumīgi pieprasītas zemes piemērs

Attiecībā uz situāciju Itālijā, kas izklāstīta 6. izcēlumā, *AGRI* ĢD veica pēcpārbaudi divās revīzijās. Vienas revīzijas rezultātā tika piemērota finanšu korekcija 158 miljonu EUR apmērā un otras revīzijas rezultātā — finanšu korekcija 21 miliona EUR apmērā. Tādējādi ES budžets tika pienācīgi aizsargāts, pateicoties *OLAF* un *AGRI* ĢD apvienotajam un saskaņotajam darbam. Tas ir vēl viens piemērs tam, kā Komisija piešķir augstāko prioritāti cīņai pret krāpšanu un ES finanšu interešu aizsardzībai.

52. 7. izcēlumā aprakstītie jautājumi ne vienmēr ir saistīti ar nepilnībām maksājumu aģentūru veiktajās pārbaudēs, bet tie ir saistīti ar nepilnībām veidā, kā zemes īpašumtiesības un zemes noma tiek pārvaldītas konkrētajā dalībvalstī. Galvenā uzmanība būtu jāpievērš steidzamai nepieciešamībai uzlabot šīs sistēmas, nevis maksājumu aģentūru kontrolēm kā tādām.

53. Ne Regulā (ES) Nr. 1307/2013, ne jaunās 2023.–2027. gada KLP tiesiskajā regulējumā (Regula (ES) 2021/2115 par atbalstu stratēģiskajiem plāniem) nav definēts to juridisko attiecību raksturs, kas noteiktu, ka hektāri, par kuriem ir tiesības pretendēt uz atbalstu, ir lauksaimnieka rīcībā, jo nav iespējams atrast kopīgu noteikumu, kas būtu saderīgs ar visiem valsts tiesību aktiem. Izsmeltošas prasības arī būtu pretrunā jaunā īstenošanas modeļa koncepcijai. Tomēr saskaņā ar līgumu slēgšanas brīvības principu šajā sakarā kvalificējas visas valsts tiesību aktos paredzētās lauksaimniecības zemes “atsavināšanas” formas. Tās cita starpā var būt īpašumtiesības, zemes koncesija, rakstisks nomas līgums, mutiska noma vai cita veida mutiska vienošanās, neapstrīdēts valdījums, ja to atļauj valsts tiesību akti vai citas valsts juridiskās formas, juridiskās tradīcijas un/vai juridiskās paražas.

54. Komisija atkārtoti uzsver, ka būtiski, lai dalībvalstis ieviestu pienācīgas pārvaldības un kontroles sistēmas, lai novērstu un atklātu pārkāpumus un aizsargātu Savienības finanšu intereses. Šā iemesla dēļ pārbaudes nebūtu jāattiecinā tikai uz dubultu pieprasījumu gadījumiem. Tomēr dalībvalstu kompetencē ir noteikt atbalsta pieteikumu pārbaūžu veidu un pārliecināties par to, vai ir izpildīta prasība, kas paredz, ka lauksaimnieka rīcībā jābūt hektāriem, par kuriem ir tiesības pretendēt uz atbalstu.

55. Dalītā pārvaldībā dalībvalstīm tiek dota iespēja elastīgi organizēt savas kontroles sistēmas. Tāpēc metožu atšķirības atspoguļojas dažādās valstu sistēmās. Attiecībā uz pārbaūžu brīdi Komisija mudina dalībvalstis vērsties pret pārkāpumiem un neaprobežoties tikai ar dubultu pieprasījumu gadījumiem. Faktiski dalībvalstis tiek mudinātas ievērot savu vispārējo pienākumu veikt efektīvas un sistemātiskas administratīvās pārbaudes, tostarp attiecībā uz likumīgas zemes atsavināšanas izpildi, neraugoties uz to rīcības brīvību un tiesībām pieņemt, ka hektāri, par kuriem ir tiesības pretendēt uz atbalstu, ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā.

56. Dubultu pieprasījumu gadījumā dalībvalstīm vispirms ir jānosaka, kas likumīgi izmanto hektārus, par kuriem ir tiesības pretendēt uz atbalstu. Ja vienam no pieteikuma iesniedzējiem nav likumīgu tiesību, viņš/viņa nevar pretendēt uz attiecīgās zemes likumīgu atsavināšanu. Otrkārt, ja divas puses var pierādīt juridiskās attiecības saistībā ar zemi, valsts iestādēm ir jānosaka, kurai no tām ir lēmumu pieņemšanas tiesības attiecībā uz lauksaimniecisko darbību šajos hektāros un kura

saņem ar šīm darbībām saistīto peļņu un uzņemas ar tām saistītos finanšu riskus saskaņā ar lietā C-61/09 *Landkreis Bad Dürkheim* noteiktajiem principiem.

58. Lauksaimniecisku darbību veikšana ar lauksaimniecības zemi ir jāpārbauda maksājumu aģentūrām, veicot vajadzīgās pārbaudes saistībā ar attiecināmības nosacījumiem. Pēc tam sertifikācijas iestādes regulāri veic šo kontroles sistēmu revīziju, un vajadzības gadījumā tām piemēro Komisijas revīzijas. Ja tiek konstatēts, ka šīs kontroles ir nepilnīgas, pēc tam piemēro finanšu korekcijas.

8. izcēlums. Ganību platību un kalnu apvidu pievilcība krāpniekiem

Papildus *OLAF* izmeklēšanām arī Komisijas revīzijās tiek risināti šāda veida jautājumi (piemēram, ganību platību un kalnu apvidu pievilcība krāpniekiem), un finanšu korekcijas tiek piemērotas līdz brīdim, kad situācija ir novērsta un ES budžets ir pilnībā aizsargāts. Ļoti bieži tas tiek darīts saistībā ar rīcības plāniem, kas dalībvalstīm jāīsteno Komisijas uzraudzībā, lai nodrošinātu konstatēto trūkumu pilnīgu un ātru novēršanu.

KOMISIJAS KOPĪGA ATBILDE PAR 59.–61. PUNKTU

Komisija vēlas uzsvērt, ka ir skaidri jānošķir konstatēta krāpšana un aizdomas par krāpnieciskiem pārkāpumiem. Krāpšanu var izmeklēt tikai struktūras, kas ir kompetentas izmeklēt šādus gadījumus, piemēram, *OLAF*, *EPPO* vai dalībvalstu krāpšanas apkarošanas struktūras un tiesībsargāšanas iestādes. To var konstatēt tikai ar galīgu administratīvu vai krimināltiesas lēmumu.

OLAF ir nosūtītas 12 lietas, un tas līdz šim ir pabeidzis divas izmeklēšanas, sniedzot *AGRI* ĢD finanšu ieteikumus par nepamatoti izmaksātās summas atgūšanas organizēšanu. Šajos divos konkrētajos gadījumos *OLAF* apstiprināja, ka ir pieļauti pārkāpumi, bet neatrada pierādījumus par krāpšanu. Pārējās 10 lietas joprojām tiek izmeklētas, tāpēc Komisija nevar sniegt papildu piezīmes.

Turklāt Komisija pozitīvi vērtē to, ka pēdējos divos gados Revīzijas palātas paziņotais kļūdu īpatsvars sadaļā “Dabas resursi” bija tuvu būtiskuma sliekšnim (1,9 % 2019. gadā un 2 % 2020. gadā) un atbilda kļūdu īpatsvaram, par ko *AGRI* ĢD ziņoja savā gada darbības pārskatā.

Komisija norāda, ka Revīzijas palāta neuzskata, ka tai ir tiesības izmeklēt krāpšanu. Tas pats attiecas uz Komisijas revidentiem.

62. Attiecībā uz Komisijas veiktajiem pasākumiem saistībā ar krāpšanu KLP jomā Komisija uzskata, ka tai ir pārskats par krāpšanu un krāpšanas riskiem un tā joprojām ir proaktīva un uzrauga krāpšanas risku saistībā ar KLP izdevumiem.

KOMISIJAS KOPĪGA ATBILDE PAR 65.–69. PUNKTU

Komisija norāda, ka “zemes sagrābšana” nav problēma, kas raksturīga KLP tiesību aktu konkrētu nepilnību ļaunprātīgai izmantošanai. Šīs parādības drīzāk ir saistītas ar iespējamiem trūkumiem tiesību sistēmās, individuālo tiesību uzraudzībā un aizsardzībā dalībvalstīs, un tādēļ dalībvalstīm tās ir attiecīgi jārisina, izmantojot vispārēju tiesiskuma pieeju.

Atsaucoties uz “zemes sagrābšanas” jautājumu kopumā, *AGRI* ĢD 2020. gada pārskatā par krāpšanas apkarošanas stratēģiju ierosināja ļoti atšķirīgu redzējumu, proti, “zemes sagrābšana” “nav problēma, kas raksturīga KLP tiesību aktu konkrētu nepilnību ļaunprātīgai izmantošanai”.

Kā Revīzijas palāta atzinusi 56. punktā, Komisija ir veikusi pasākumus, lai sniegtu dalībvalstīm norādījumus par to, kā risināt jautājumus par zemes sagrābšanu, ja tie ir saistīti ar jautājumu par "rīcībā esošu zemi".

Attiecībā uz "zemes sagrābšanu" un krāpnieciskām darbībām Komisija vēlas norādīt, ka pastāv atšķirība starp nelikumīgu zemes iegūšanu (kas nozīmē, ka īpašumtiesības uz zemi ir iegūtas, īstenojot kriminālas darbības, piemēram, vardarbību vai iebiedēšanu) un attiecināmības nosacījumu faktiski izpildi pēc tam, no vienas puses, un tikai attiecināmības nosacījumu melīgu izpildi, iesniedzot viltotus dokumentus, no otras puses. Pēdējais minētais varētu būt jautājums, ko varētu atklāt ar maksājumu aģentūras krāpšanas apkarošanas pasākumu palīdzību.

9. ATTĒLS. **AGRI ĢD** NORĀDĪJUMU DALĪBVALSTĪM GRAFIKS

Komisija norāda, ka tā apzinās, cik svarīgs ir dalībvalstīm sniedzamais atbalsts, un tā uztur ciešus kontaktus ar dalībvalstu maksājumu aģentūrām, lai sniegtu vajadzīgo atbalstu saskaņā ar saņemtajiem pieprasījumiem.

74. Komisija uzskata, ka tā ir veicinājusi paraugprakses apmaiņu attiecībā uz krāpšanas apkarošanas pasākumiem, no 2019. gada arī maksājumu aģentūru konferencēs, kad to bija iespējams izdarīt, ņemot vērā Covid-19 ierobežojumus, piemēram, 2020. gada oktobra konferencē, kurā uzstājās Horvātijas maksājumu aģentūra. Informācijas apmaiņa ir notikusi arī mācību tīkla sanāksmēs. Turklāt 2021. gadā ir atsākti krāpšanas apkarošanas semināri, un **AGRI ĢD** vienmēr ir atbildējis uz pieprasījumiem, kas šajā sakarā saņemti no dalībvalstīm. Saskaņā ar saņemtajiem pieprasījumiem 2022. gadā patiešām tiek organizēti citi semināri.

KOMISIJAS KOPĪGA ATBILDE PAR 75.–78. PUNKTU

Komisija uzrauga dalībvalstu īstenotos krāpšanas apkarošanas pasākumus, izmantojot sertifikācijas iestāžu darbu.

Valstu pasākumi krāpšanas apkarošanai tiek pastāvīgi uzraudzīti, izmantojot sertifikācijas iestāžu darbu un to gada ziņojumus Komisijai.

Minētā uzraudzība tiek veikta saskaņā ar turpmāk aprakstīto pieeju un saskaņā ar spēkā esošajām tiesību normām:

maksājumu aģentūrām ir juridisks pienākums ieviest krāpšanas apkarošanas pasākumus. Lai palīdzētu maksājumu aģentūrām ieviest pienācīgus pasākumus, **AGRI ĢD** sniedza dalībvalstīm norādījumus par akreditācijas kritēriju īstenošanu attiecībā uz krāpšanas apkarošanas pasākumiem.

Komisija uzsver, ka attiecībā uz krāpšanas apkarošanas pasākumiem dalībvalstīm dalītas pārvaldības apstākļos ir noteicošā loma. 1. pamatnostādne par akreditācijas kritērijiem ir dokuments, kurā izklāstītas minimālās prasības, kas sertifikācijas iestādēm jāizpilda attiecībā uz visu akreditācijas kritēriju pārskatīšanu, tostarp krāpšanas novēršanu un atklāšanu. Konkrētāki norādījumi dalībvalstīm attiecībā uz krāpšanas apkarošanas pasākumiem, papildinot tos ar paraugpraksi, ir sniegti, piemēram, ekspertu grupas sanāksmē 2021. gada novembrī.

Ziņošanas datu līmeņa pamatā ir sertifikācijas iestāžu profesionālais vērtējums. Tomēr Komisija precizē, ka gadījumos, kad tika konstatētas nepilnības saistībā ar krāpšanas novēršanu un/vai atklāšanu, tās bija pienācīgi aprakstītas sertifikācijas iestāžu ziņojumos. Ja sertifikācijas iestāžu darba rezultātā nav gūti nekādi konstatējumi, sertifikācijas iestādēm nav jāsniedz sīkāka informācija par paveikto darbu.

Komisija (**AGRI ĢD**) katru gadu veic vairākus revīzijas apmeklējumus dalībvalstīs, kurās tiek pārbaudīta sertifikācijas iestāžu revīzijas stratēģijas īstenošana un to darba kvalitāte saistībā ar

maksājumu aģentūras iekšējās kontroles sistēmas novērtēšanu, tostarp akreditācijas kritēriju pārskatīšanu.

80. Komisija veic revīzijas, kā to skaidri norādījusi Revīzijas palāta, un tās nav un tām nevajadzētu būt krāpšanas izmeklēšanai. Tomēr Komisija veic dalībvalstu ieviesto krāpšanas apkarošanas pasākumu pārbaudes.

AGRI ĢD veiktajās akreditācijas revīzijās ir ņemti vērā maksājumu aģentūru īstenotie krāpšanas apkarošanas pasākumi akreditācijas kritēriju kontekstā, jo īpaši attiecībā uz *iekšējo vidi, pieprasījumu apstiprināšanu un uzraudzību* (risika novērtējumu veic plānošanas posmā, lai noteiktu jomas, kurām revīzijas laikā jāpievērš galvenā uzmanība, — krāpšanas risks vienmēr tiek ņemts vērā plānošanas posmā). Attiecīgā gadījumā AGRI ĢD konstatējumu un ieteikumu rezultātā maksājumu aģentūras īstenoja korektīvos vai uzlabošanas plānus.

10. izcēlums. Komisijas atbilde uz apgalvojumiem par KLP līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu Slovākijā

Komisija norāda, ka pirms pilnīgas akreditācijas atjaunošanas Slovākijas iestādes attiecībā uz maksājumu aģentūru veica vairākus korektīvus pasākumus. 2022. gada pirmajos mēnešos Slovākijas iestādes joprojām īsteno pārveides plānu, lai vēl vairāk uzlabotu iekšējās kontroles sistēmas maksājumu aģentūrā, jo īpaši attiecībā uz lauku attīstības izdevumiem ārpus IAKS. Lai gan Slovākijas iestādes atjaunoja pilnīgu akreditāciju, pirms turpmāku uzlabojumu ieviešanas tās neatsāka maksājumus attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar ieguldījumiem lauku attīstībā ārpus IAKS. Komisija apturēja Slovākijas iestāžu iesniegto atmaksas pieprasījumu izpildi līdz brīdim, kad Slovākijas iestādes pārtrauca maksājumus.

82. Monitorējošās pārbaudes ir kontroles pieeja, kas definēta ES tiesiskajā regulējumā un balstās uz apmeklējumiem uz vietas (attiecībā uz neuzraugāmiem attiecināmības kritērijiem, saistībām un pienākumiem) un jaunu tehnoloģiju izmantošanu (attiecībā uz uzraugāmiem attiecināmības kritērijiem, saistībām un pienākumiem) kā alternatīvu platībatkarīgā atbalsta shēmām un pasākumiem piemērotajām tradicionālajām kontroles pieejām.

83. Ja platībatkarīgā atbalsta attiecināmības nosacījumus var uzskatīt par “uzraugāmiem” ar *Sentinel* satelītdatiem (vai citiem datiem ar vismaz līdzvērtīgu vērtību), monitorējošu pārbaudzi pieejā izmanto automatizētus procesus, lai pārbaudītu atbilstību. Nepārlicināšanu rezultātu gadījumā papildus veic pusautomatizētas procedūras. Ja platībatkarīgā atbalsta attiecināmības nosacījumi *a priori* nav “uzraugāmi” ar *Sentinel* satelītdatiem, tad ir jāveic atbalsta saņēmēju izlases apmeklējumi uz vietas. Tādējādi ieguvumi, ko salīdzinājumā ar tradicionālajām kontroles metodēm sniedz monitorējošu pārbaudzi pieeja, ir vislielākā tad, ja ir iespējams uzraudzīt visus attiecināmības nosacījumus. Tomēr jo īpaši lauku attīstības pasākumi var ietvert attiecināmības nosacījumus, kurus nav iespējams uzraudzīt ar *Sentinel* satelītdatiem. Lai novērstu šo šķērslī, Komisijas priekšlikumā par topošo platību uzraudzības sistēmu dalībvalstīs paredzēts izmantot datus, kas nav *Sentinel* dati, piemēram, ģeomarķētus fotoattēlus.

84. Komisija norāda, ka satelīti var tikai uzraudzīt fizisku parādību esamību vai neesamību teritorijās, par kurām pieprasīts KLP atbalsts. Tādējādi pārliecinoši uz satelītiem balstīti konstatējumi var liecināt par atbilstību vai neatbilstību attiecināmības kritērijiem, kas saistīti ar konkrētām lauksaimnieciskām darbībām vai nosacījumiem, bet ne attiecībā uz administratīvajiem nosacījumiem, kas attiecas, piemēram, uz atbalsta saņēmēju vai tā rīcībā esošu zemi.

85. Satelītattēlu regulāru plūsmu automatizēta apstrāde ļauj gan brīdināt lauksaimniekus par gaidāmajiem termiņiem, kuru dēļ būs jāveic konkrētas darbības (piemēram, līdz noteiktam termiņam nopļaut lauku), gan informēt lauksaimniekus par konstatēto neatbilstību attiecināmības kritērijiem attiecībā uz pieprasīto atbalstu (piemēram, par aparšanas aizlieguma neievērošanu). Tiesiskais regulējums paredz atbalsta saņēmēju atbalsta pieprasījumu grozīšanu vai atsaukšanu noteiktos termiņos.

86. Monitorējošu pārbaūžu pieeju īsteno kompetentās iestādes dalībvalstīs. Monitorējošas pārbaudes var konstatēt atbilstību platībatkarīgā atbalsta attiecināmības nosacījumiem vai neatbilstību tiem, ja tie attiecas uz lauksaimnieciskām darbībām, un nosacījumiem, ko var uzraudzīt ar *Sentinel* satelītiem. Atklājot neatbilstības visā attiecīgo zemes gabalu kopumā, monitorējošu pārbaūžu pieeja samazina risku fondiem.

90. Komisija jau kopš 2018. gada ir mudinājusi izmantot monitorējošu pārbaūžu pieeju. Papildus tam, ka KLP uzraudzības nolūkos tiek nodrošināta bezmaksas piekļuve *Copernicus* programmas datu un informācijas piekļuves pakalpojumiem (DIPP), Komisija ir izstrādājusi norādījumu dokumentus un veicina savstarpēju mācīšanos un paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm, piemēram, organizējot īpašas sanāksmes, kurās dalībvalstis, kas jau izmanto monitorējošas pārbaudes, sniedz ieskatu un dalās pieredzē, pamatojoties uz to faktisko īstenošanu. Turklāt Komisija atbalsta dalībvalstis, nodrošinot apmācību, dokumentāciju un IT risinājumus ar tās monitorējošām pārbaudēm saistītu informēšanas centienu kontekstā, kuru mērķis ir novērst šķietamus vai faktiskus tehniskus šķēršļus *Sentinel* satelītdatu izmantošanā KLP uzraudzībai.

91. 2021. gadā monitorējošu pārbaūžu pieeja salīdzinājumā ar 2020. gadu tika izmantota divtik bieži, tādējādi pārsniedzot Komisijas starpposma mērķi, proti, līdz 2022. gadam aptvert 10 % no izmantotās lauksaimniecības zemes platības.

96. Komisija atzinīgi novērtēja Eiropas Parlamenta (EP) 2021. gada pētījumu, kurā uzsvērtas tās pašas problēmas, ar kurām saskaras Komisija un dalībvalstis, vācot informāciju, kuras pieejamību nosaka pārredzamības prasības un ierobežojumi, kas paredzēti ES Vispārīgajā datu aizsardzības regulā (ES) 2016/679 (VDAR). Pētījuma par 50 lielākajiem atbalsta saņēmējiem rezultāti atbilst rezultātiem, ko *AGRI ĢD* par šo pašu tematu sniedza EP Budžeta kontroles komitejai (*CONT*). Būtiska KLP (un kohēzijas politikas) daļa atbalsta publiskos ieguldījumus. *AGRI ĢD* vairākkārt ir paziņojis, ka ir gatavs sadarboties ar EP, lai vajadzības gadījumā vēl vairāk uzlabotu pārredzamību. Jaunās KLP 2023.–2027. gadam kontekstā (Regulas (ES) 2021/2116 98. pants) dalībvalstīm būs pienākums vākt informāciju, kas nepieciešama atbalsta saņēmēju identificēšanai, tostarp attiecīgā gadījumā to grupu identificēšanai, kurās tie piedalās, kā definēts Direktīvas 2013/34/ES 2. pantā.

97. Dalītas pārvaldības apstākļos dalībvalstu pienākums ir publicēt informāciju par atbalsta saņēmējiem. Dalībvalstīm būtu jānodrošina KLP līdzekļu saņēmēju, tostarp informācijas par uzņēmumu grupām (saskaņā ar jauno KLP), ikgadēja *ex post* publicēšana vienā tīmekļa vietnē atbilstoši katrai dalībvalstij. Visas tīmekļa vietnes ir pieejamas, izmantojot portālā europa.eu norādītās saites: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-AGRI-cultural-policy/financing-cap/beneficiaries_en. Komisija atbild, kā vēl vairāk uzlabot pārredzamību attiecībā uz ES finansējuma saņēmējiem saistībā ar gaidāmo 2018. gada Finanšu regulas pārskatīšanu.

98. Lai risinātu dažus no pētījumā uzsvērtajiem jautājumiem, Komisija dara pieejamu integrētu un sadarbībspējīgu uzraudzības sistēmu, tostarp vienotu datizrāces un riska novērtēšanas rīku (pašlaik sauktu par *Arachne*), lai dalībvalstis to varētu vispārēji piemērot. Šis rīks bagātina datus, kas savākti dalītas pārvaldības fondu un ANM īstenošanas nolūkā, un, pamatojoties uz risku rādītāju

kopumu, ļauj identificēt atbalsta saņēmējus, līgumus un darbuzņēmējus, kuri ir pakļauti pārkāpumu, krāpšanas un interešu konflikta riskam. Turklāt Komisija pašlaik analizē iespēju uzlabot pārredzamības noteikumus gaidāmajā 2018. gada Finanšu regulas pārskatīšanā.

KOMISIJAS KOPĪGA ATBILDE PAR 99. UN 100. PUNKTU

Ir jānošķir publiski pieejamā informācija pārredzamības nolūkā un informācija, kas ir pieejama valsts un ES struktūrām revīzijas un kontroles nolūkos. Publiski pieejamā informācija ir pieejama divus gadus, bet informācija revīzijas un kontroles vajadzībām — piecus gadus. Publiski pieejamos datus aptuveni 25 % anonimizētu KLP atbalsta saņēmēju ir tie, kuri saņem mazāk nekā 1250 EUR un veido aptuveni 1–2 % no KLP atbalsta. Tas izriet no sarunām ar likumdevējiem, un šajā kontekstā ir ņemts vērā EKT nolēmums šajā jautājumā, kurā bija jāpanāk līdzsvars starp proporcionalitātes un pārredzamības noteikumu prasībām.

Attiecībā uz DFS 2021.–2027. gadam un NGEU Komisija nāca klajā ar priekšlikumiem uzlabot datu vākšanu dalībvalstīs par dalītās pārvaldības un Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) ietvaros piešķirtā ES finansējuma saņēmējiem. Šie priekšlikumi ietvēra datu par ES finansējuma saņēmējiem, tostarp to faktiskajiem īpašniekiem (ja saņēmēji nav fiziskas personas), reģistrēšanu un glabāšanu standartizētā (elektroniskā) formātā. Komisija arī ierosināja obligāti izmantot vienotu datizraces un riska novērtēšanas rīku, lai piekļūtu šādiem datiem, analizētu tos un, pamatojoties uz riska rādītāju kopumu, sniegtu iespēju identificēt pasākumus, līgumus un saņēmējus, kas varētu būt pakļauti pārkāpumu, krāpšanas un interešu konfliktu riskam. Šāds instruments uzlabotu datu par ES finansējuma saņēmējiem kvalitāti un salīdzināmību kontroles un revīzijas vajadzībām un ļautu dalībvalstīm labāk mērķorientēt revīzijas un kontroles darbības un Komisijai labāk īstenot uzraudzības pienākumus. Regulā (ES) 2021/2116 nav noteikts, ka Komisijai ir obligāti jāizmanto vienotais datizraces un riska novērtēšanas rīks. Tomēr attiecībā uz KLP pastāv pārskatīšanas klauzula, saskaņā ar kuru Komisijai līdz 2025. gadam ir jāiesniedz ziņojums, kurā novērtēta vienotā datizraces rīka izmantošana un sadarbība ar mērķi nodrošināt to vispārēju izmantošanu dalībvalstīs, vajadzības gadījumā pievienojot attiecīgus priekšlikumus.

101. Komisija norāda, ka maksājumu aģentūrām ir juridisks pienākums izstrādāt un īstenot krāpšanas apkarošanas pasākumus (Regula (ES) Nr. 907/2014).

KOMISIJAS KOPĪGA ATBILDE PAR 103. UN 104. PUNKTU

Komisija mudina visas dalībvalstu iniciatīvas KLP izdevumu pārvaldībā un kontrolē izmantot mašīnmācīšanās metodes, tostarp nolūkā identificēt un novērst iespējamus pārkāpumus un krāpšanu. Dalībvalstis, kuras dalītā pārvaldībā veic faktisko izdevumu pārbaudi, Komisija ir arī mudinājusi apmainīties ar šādu pieredzi un paraugpraksi.

Attiecināmības nosacījumu un prasību uzraudzība, pamatojoties uz satelītiem, piemēram, 103. punktā minētais pļaušanas piemērs, jau tagad vairākās dalībvalstīs ir būtiska monitorējošu pārbaudžu daļa, un nākotnē, ņemot vērā obligāto platību uzraudzības sistēmu, tā būs vēl jo lielāka. Ņemot vērā preventīvo pieeju, kas iestrādāta monitorējošu pārbaudžu pieejā, lauksaimnieki tiek brīdināti par iespējamām neatbilstībām un var grozīt vai atsaukt savu pieteikumu vai sniegt pierādījumus par pretējo. Tomēr to, vai monitorējošās pārbaudēs konstatētā neatbilstība bija pārkāpums vai krāpšana, nevar noteikt, pamatojoties tikai uz satelītdatiem.

105. PIRMAIS IEVILKUMS. Datu aizsardzība (kā noteikts VDAR) patiešām var kavēt informācijas apmaiņu starp dažādiem dalībniekiem. Tomēr Komisijai ir saistoši spēkā esošie tiesību akti.

Kad Komisija lūdza izveidot 50 lielāko faktisko īpašnieku sarakstus, dalībvalstis atsaucās arī uz šiem juridiskajiem ierobežojumiem attiecībā uz datu aizsardzību.

Šā iemesla dēļ saskaņā ar jauno KLP dalībvalstīm jāpieprasa, lai atbalsta saņēmēji, piesakoties uz atbalstu, deklarētu maksājumu aģentūrā to, kādas grupas locekļi tie ir.

TREŠAIS IEVILKUMS. Ņemot vērā salīdzinoši zemo KLP kļūdu īpatsvaru un ļoti zemo konstatētas krāpšanas gadījumu skaitu, dalībvalstis ir atkārtoti izvirzījušas jautājumu par administratīvo slogu KLP pārvaldībai un kontrolei un par ieguvumiem izmaksu ziņā, mēģinot vēl vairāk samazināt kļūdu īpatsvaru.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI (106.–112. punkts)

Komisijas atbildes

107. Zemes sagrābšana ir sarežģīts un daudzšķautņains jautājums, kas nav saistīts ar KLP tiesību aktu konkrētu nepilnību ļaunprātīgu izmantošanu. Komisija uzskata, ka tā ir bijusi proaktīva attiecībā uz KLP, reaģējot uz aizvien aktuālāko jautājumu par zemes sagrābšanu, tostarp sniedzot norādījumus dalībvalstīm pēc nesenās judikatūras lietā C-216/19 *Land Berlin*.

Attiecībā uz dalībvalstu krāpšanas apkarošanas stratēģiju uzraudzību Komisija norāda, ka KLP tiek pārvaldīta dalītā pārvaldībā, kurā cīņā pret krāpšanu dalībvalstīm ir galvenā loma, un to, ka valstu pasākumi krāpšanas apkarošanai tiek pastāvīgi uzraudzīti, izmantojot sertifikācijas iestāžu darbības.

108. Attiecībā uz krāpšanas riskiem, kas ietekmē KLP, Komisija piekrīt Revīzijas palātas viedoklim, ka šie veidi, kā nelikumīgi gūt peļņu no ES līdzekļiem (piemēram, krāpnieki, kas cenšas nelikumīgi iegādāties lauksaimniecības zemi un pēc tam pieprasīt atbalstu), patiešām ir efektīvas pārvaldības un kontroles sistēmas, piemēram, IAKS-ZGIS, rezultāts, liekot krāpniekiem atrast dažādus veidus, kā iegūt atbalstu.

Skatīt arī Komisijas atbildi par 49. punktu.

Attiecībā uz atsauci uz “zemes sagrābšanu” skatīt Komisijas kopīgo atbildi par 7. attēlu un 50. un 51. punktu. Komisija vēlas norādīt, ka pastāv atšķirība starp nelikumīgu zemes iegūšanu (kas nozīmē, ka īpašumtiesības uz zemi ir iegūtas, īstenojot kriminālas darbības, piemēram, vardarbību vai iebiedēšanu) un attiecināmības nosacījumu faktisku izpildi pēc tam, no vienas puses, un tikai attiecināmības nosacījumu melīgu izpildi, iesniedzot viltotus dokumentus, no otras puses. Pēdējais minētais varētu būt jautājums, ko varētu atklāt ar maksājumu aģentūras krāpšanas apkarošanas pasākumu palīdzību.

111. Komisija atgādina, ka valstu pasākumi krāpšanas apkarošanai tiek pastāvīgi uzraudzīti, izmantojot sertifikācijas iestāžu darbu un to gada ziņojumus Komisijai.

Komisija uzsver, ka attiecībā uz krāpšanas apkarošanas pasākumiem dalībvalstīm dalītas pārvaldības apstākļos ir noteicošā loma.

Komisija (AGRI ĢD) katru gadu veic vairākus revīzijas apmeklējumus dalībvalstīs, kurās tā pārbauda sertifikācijas iestāžu revīzijas stratēģijas īstenošanu un to darba kvalitāti saistībā ar maksājumu aģentūru iekšējās kontroles sistēmas novērtēšanu, tostarp akreditācijas kritēriju pārskatīšanu.

Turklāt Komisija veic revīzijas, kā to skaidri norādījusi arī Revīzijas palāta, un tās nav un tām nevajadzētu būt krāpšanas izmeklēšanai. Tomēr Komisija veic dalībvalstu ieviesto krāpšanas apkarošanas pasākumu pārbaudes.

AGRI ĢD veiktajās akreditācijas revīzijās ir ņemti vērā maksājumu aģentūru īstenotie krāpšanas apkarošanas pasākumi akreditācijas kritēriju kontekstā, jo īpaši attiecībā uz *iekšējās vides, pieprasījumu apstiprināšanas un uzraudzības* kritērijiem (riska novērtējumu veic plānošanas posmā, lai noteiktu jomas, kurām revīzijas laikā jāpievērš galvenā uzmanība, — krāpšanas risks vienmēr tiek ņemts vērā plānošanas posmā). Attiecīgā gadījumā AGRI ĢD konstatējumi un ieteikumi ir ļāvuši maksājumu aģentūrām īstenot korektīvos vai uzlabošanas plānus.

Skatīt Komisijas kopīgo atbildi par 75.–78. punktu un atbildi par 80. punktu.

112. Attiecībā uz jaunu tehnoloģiju un mākslīgā intelekta popularizēšanu Komisija ir aktīvi mudinājusi dalībvalstis tos izmantot. Dalībvalstis ir plaši izmantojušas monitorējošas pārbaudes. Turklāt arvien vairāk dalībvalstu izrāda interesi par *Arachne* testēšanu. Tas izriet arī no Komisijas centieniem veicināt un izskaidrot šīs jaunās tehnoloģijas.

Skatīt arī Komisijas atbildi par 91. punktu.

1. ieteikums. Gūt padziļinātu ieskatu par krāpšanas riskiem un pasākumiem KLP izdevumu jomā un kopīgot šo informāciju

1.A Komisija pieņem ieteikumu un uzskata, ka norādījumi ir sniegti. Komisija uzsver, ka krāpšanas apkarošanas stratēģijas izstrāde un īstenošana joprojām ir dalībvalstu kompetencē. Papildus 1. pamatnostādnei par sertifikācijas iestāžu darbu saistībā ar visiem akreditācijas kritērijiem AGRI ĢD ekspertu grupas 2021. gada novembra sanāsmē sniedza sertifikācijas iestādēm īpašus norādījumus (papildinot tos ar paraugpraksi) par šo iestāžu lomu maksājumu aģentūru krāpšanas apkarošanas pasākumu novērtēšanā. Saistībā ar jauno KLP tiesību aktu piemērošanu tiks pārskatītas visas maksājumu aģentūrām un sertifikācijas iestādēm adresētās pamatnostādnes, un šajās pamatnostādnēs tiks iekļauti īpaši norādījumi par krāpšanas apkarošanas pasākumiem.

AGRI ĢD pastāvīgi uzrauga sertifikācijas iestāžu darbu attiecībā uz akreditācijas kritēriju novērtēšanu, tostarp krāpšanas apkarošanas pasākumu īstenošanu maksājumu aģentūru līmenī, veicot grāmatojumu ikgadējo noskaidrošanu, kad tiek pārbaudīti visi sertifikācijas iestāžu saņemtie ziņojumi, un veicot īpašus apmeklējumus, kuros tiek pārskatīta sertifikācijas iestāžu revīzijas stratēģijas īstenošana.

1.B Komisija piekrīt šim ieteikumam un uzraudzīs, kā maksājumu aģentūras īsteno prasības attiecībā uz “rīcībā esošu zemi”, ņemot vērā norādījumus un vienlaikus ievērojot jauno īstenošanas modeli un koncentrēšanos uz dalībvalstu sistēmām.

Turklāt Komisija visos attiecīgajos forumos jau izplata paraugpraksi par KLP elementiem dalībvalstu vidū.

1.C Komisija piekrīt šim ieteikumam un veiks jaunu horizontālu krāpšanas riska novērtējumu attiecībā uz KLP, lai jaunais tiesiskais regulējums tiktu īstenots 2023. gada 1. janvārī.

2. ieteikums. Veicināt jauno tehnoloģiju izmantošanu, lai novērstu un atklātu krāpšanu KLP izdevumu jomā

Komisija piekrīt ieteikumam un uzskata, ka tā ir sākusi īstenot ierosinātās darbības un turpinās atbalstīt dalībvalstis jauno tehnoloģiju, mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās izmantošanā arī krāpšanas novēršanas un atklāšanas nolūkā, ciktāl šīs sistēmas var kalpot šādam mērķim.

2.A Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija vēlas vērst uzmanību uz to, ka no 2023. gada dalībvalstīm ir pilnīga subsidiaritāte attiecībā uz kontroles un sankciju sistēmu izstrādi. No 2023. gada obligātā platību uzraudzības sistēma aptvers ar platību saistītas intervences visās dalībvalstīs, lai novērtētu politikas rezultātus. Šī *Copernicus Sentinel* satelītu datu obligāta izmantošana nākamajā KLP ir ieviesta, lai nodrošinātu dalībvalstu ikgadējo veikuma ziņojumu ticamību. Pamata informāciju, ko sniegs platību uzraudzības sistēma, dalībvalstis var izmantot arī, lai novērstu pārkāpumus un samazinātu fondam radītos riskus.

2.B Komisija piekrīt šim ieteikumam. Tā jau ir sākusi īstenot ierosinātās darbības un turpinās atbalstīt dalībvalstis krāpšanas atklāšanas rīku izmantošanā.

Komisija turpinās mudināt dalībvalstis izmantot integrēto IT sistēmu datizracei un riska novērtēšanai *Arachne* un turpinās nodrošināt apmācību un piedāvāt atbalstu un tehnisko palīdzību, lai veicinātu tās piemērošanu un palielinātu to dalībvalstu skaitu, kuras to izmanto. Vienlaikus Komisija turpinās uzlabot IT sistēmas funkcijas, tās lietotājdraudzīgumu un sadarbību ar citiem datu avotiem.

2.C Komisija piekrīt šim ieteikumam. Tā uzskata, ka tā jau dalās paraugpraksē par krāpšanas modeļu noteikšanu. Tomēr attiecībā uz mākslīgo intelektu un mašīnmācīšanos Komisija pašlaik apsver iespēju dalīties paraugpraksē par mākslīgā intelekta izmantošanu kopumā (KLP uzraudzība un izvērtēšana, analīze, statistikas sagatavošana utt.) un atkarībā no rezultātiem novērtēt, cik lielā mērā to var piemērot krāpšanas atklāšanai.